

# Ìwé Dániẹ̀lì – Nọmbà Ọgbọn

## Àkókò Ìbẹ̀rù

Jeff Pippenger

2023-12-25

Ìbẹ̀rù Belshazzar nípa àkọ̀sílẹ̀ àdiitù tí a kọ sí orí ògiri kí í ẹ̀ ikú rẹ̀ nìkan àti òpin ijoba kẹ̀fà nínú àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì ni ó tọ̀ka sí, ẹ̀gbẹ̀n ó tún tọ̀ka sí àkókò náà nínú itàn àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ nígbà tí ìbẹ̀rù mú àwọn ọ̀ba ayé. “Afẹ́fẹ́ ilà-oòrùn” tí Íslámù ni ó fa ìbẹ̀rù wọn. Ìbẹ̀rù wọn dàbí ti obinrin tí ó wà nínú ìrora ibímọ, bẹ̀ẹ̀ ni ó fi hàn pé ìrora tí ń pọ̀ sí i ní ilọ̀síwájú ni, èyí tí ń dé pẹ̀lú iyára tí ń túbọ̀ lágbára sí i. Ìbẹ̀rù náà bèrẹ̀ ní “wákàtí” àsè Belshazzar, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ní ìbẹ̀rẹ̀ rẹ̀ ó dé ní September 11, 2001. Látí ìgbà náà lọ, àwọn afẹ́fẹ́ bèrẹ̀ sí i yọ kúrò lówọ̀ àwọn àngẹ̀lì mẹ̀rin tí wọn ń dì wọn mú ní àkókò ìdídẹ̀ ti ẹ̀gbẹ̀rún lónà ọ̀gọ̀rùn-ún mẹ̀rinlélógójì. Èkún ìṣòro fún Tyrus tí Ezekiel tọ̀ka sí, tùmọ̀ Tyrus nípa bíbẹ̀rẹ̀ ìbẹ̀rẹ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ yìí pé, “Ìlú wo ni ó dàbí Tyrus, bí ẹ̀ni tí a parun ní àárín òkun?”

Àwọn ọ̀kọ̀ ojú omi Tárşışi kọ orin iyin rẹ̀ nínú ojà rẹ̀; a sì kún ọ̀, a sì ẹ̀ ọ̀ ní ògo nílá láàrin òkun. Àwọn atukò tí ń fi ìrin omi rú ọ̀kọ̀ rẹ̀ ti mú ọ̀ wọ̀ inú omi púpọ̀; ẹ̀fúùfú ilà-oòrùn sì ti fọ̀ ọ̀ láàrin òkun. Ọ̀rọ̀ rẹ̀, àti ojà rẹ̀, ohun itajà rẹ̀, àwọn atukò ojú omi rẹ̀, àti àwọn olùdarí ọ̀kọ̀ rẹ̀, àwọn alátúnṣe ihò ọ̀kọ̀ rẹ̀, àti àwọn olùṣe itajà rẹ̀, àti gbogbo àwọn ọ̀kúnrin ogun rẹ̀ tí ó wà nínú rẹ̀, àti gbogbo àwùjọ̀ rẹ̀ tí ó wà láàrin rẹ̀, ni yóò ẹ̀gbẹ̀ sínú àárín òkun ní ojú iparun rẹ̀. Àwọn ìgboro yóò mì ní ohùn igbe àwọn olùdarí ọ̀kọ̀ rẹ̀. Gbogbo àwọn tí ń mú ipá ọ̀kọ̀, àwọn atukò ojú omi, àti gbogbo àwọn olùdarí ọ̀kọ̀ ojú omi, ni yóò sọkalẹ̀ kúrò lórí ọ̀kọ̀ wọn, wọn yóò dúró lórí ilẹ̀; wọn yóò sì jẹ̀ kí a gbọ̀ ohùn wọn sí ọ̀, wọn yóò sì kẹ̀ kíkoro, wọn yóò sì da erupẹ̀ sí orí wọn, wọn yóò sì yí ara wọn ká nínú eérú. Wọn yóò sì fá ara wọn ní pátápátá fún ọ̀, wọn yóò sì dì aṣọ̀ ọ̀fọ̀, wọn yóò sì sunkún fún ọ̀ pẹ̀lú ìkorò ọ̀kàn àti èkún kíkoro. Nínú èkún wọn, wọn yóò gbé èkún ìṣòro sókè fún ọ̀, wọn yóò sì sọ̀fọ̀ rẹ̀, pé, Ìlú wo ni ó dàbí Tírù, bí ẹ̀ni tí a pa run láàrin òkun? Nígbà tí ojà rẹ̀ jáde látí inú òkun, o fi ọ̀pọ̀ ènìyàn lórùn; o fi ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀rọ̀ rẹ̀ àti ohun itajà rẹ̀ sọ̀ àwọn ọ̀ba ayé di ọ̀lọ̀rọ̀. Ní àkókò tí a bá fọ̀ ọ̀ nípasẹ̀ òkun nínú ibú omi, ohun itajà rẹ̀ àti gbogbo àwùjọ̀ rẹ̀ ní àárín rẹ̀ ni yóò ẹ̀gbẹ̀. Gbogbo àwọn olùgbé àwọn erékùsù yóò yà á sí ọ̀, àwọn ọ̀ba wọn yóò sì bèrù gidigidi, ojú wọn yóò sì dàrú. Àwọn oníṣòwò láàrin àwọn ènìyàn yóò sí sè sí ọ̀; iwọ̀ yóò di ìbẹ̀rù, a kì yóò sì rí ọ̀ mọ̀ tí tí láé. Ezekiel 27:25–36.

Tírù ni ilú náà, tàbí ijoba náà, tí àwọn oníṣòwò ayé ń sunkún kíkoro lórí rẹ̀, lẹ̀yin náà wọn sì bèrẹ̀ pé, “Ìlú wo ni ó dàbí Tírù?” Wọn ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ ní “àkókò” náà, nígbà tí a fọ̀ ilú náà lulẹ̀ nínú òkun. Nínú Ìfihàn orí kejìdínlógún, àgbèrẹ̀ Tírè, ẹ̀ni tí ó jẹ̀ àgbèrẹ̀ Róòmù, ẹ̀ni tí ó ti ẹ̀ panságà pẹ̀lú àwọn ọ̀ba ayé, tí a sì dá a mọ̀ gégé bí ilú nílá yẹn tí idájọ̀ rẹ̀ dé ní wákàtí kan, àti ní ojú kan. Ọ̀un ni ilú náà tí ń gbé ìbẹ̀rẹ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ náà didẹ̀ látí ọ̀dọ̀ àwọn ọ̀ba àti àwọn oníṣòwò tí ń sọ̀fọ̀.

Nítórí náà ni àjàkálẹ̀ àrùn rẹ̀ yóò fi dé ní ojú kan soṣo, ikú, àti ọ̀fọ̀, àti iyàn; a ó sì fi iná sun ún run pátápátá: nítórí alágbára ni Olúwa Ọ̀lórùn tí ń ẹ̀ idájọ̀ rẹ̀. Àwọn ọ̀ba ayé, tí wọn ti bá a ẹ̀ àgbèrẹ̀, tí wọn sì ti bá a gbé nínú adun ayé, wọn yóò sunkún rẹ̀, wọn yóò sì sọ̀fọ̀ fún un, nígbà tí wọn bá rí eéfin ijónà rẹ̀, Wọn yóò dúró ní òkèèrẹ̀ nítórí ìbẹ̀rù iyà rẹ̀, wọn yóò sì máa wí pé, Egbé, egbé ni fún ilú nílá náà, Babiloni, ilú alágbára náà! nítórí ní wákàtí kan soṣo ni idájọ̀ rẹ̀ dé. Àwọn oníṣòwò ayé yóò sì sọ̀kún, wọn yóò sì sọ̀fọ̀ lórí rẹ̀; nítórí kò sí ẹ̀ni tí ó tún ń rà ojà

won mọ: Ojà wùrà, àti fàdákà, àti òkúta iyebíye, àti mútíyà, àti aṣo ọgbò dárádára, àti elése àlùkò, àti sílíkì, àti aṣo pupa, àti gbogbo igi t̀ỳyìn, àti gbogbo irú ohun èlò eyín erin, àti gbogbo irú ohun èlò igi iyebíye jùlò, àti idẹ, àti irin, àti m̀b̀b̀l̀l̀, Àti kinnamoni, àti oòrùn dídùn, àti òróró olóòòrùn dídùn, àti t̀r̀r̀r̀, àti wáinì, àti òróró, àti iyèfun mímu, àti alikama, àti eran ọ̀sìn, àti àgùntàn, àti eṣin, àti kẹkẹ eṣin, àti erú, àti ọkàn èniyàn. Àwọn eso tí ọkàn rẹ n fẹ gidigidi tí kúrò lódò rẹ, gbogbo ohun dídùn àti eḷewà sì ti kúrò lódò rẹ, iwọ kí yòò sì tún rí won mọ rára. Àwọn oníṣòwò àwọn ǹǹkan wònyí, tí ó fi ọwọ rẹ sọ won di ọlórò, yòò dúró ní òkèèrè nítorí ibèrù iyà rẹ, won yòò máa sọkún, won yòò sì máa sọfò, Won yòò sì máa wí pé, Egbé, egbé ni fún ilú nílá nàà, tí a fi aṣo ọgbò dárádára, àti elése àlùkò, àti aṣo pupa wò, tí a sì fi wùrà, àti òkúta iyebíye, àti mútíyà se ọ̀ṣ̀! Nítorí ní wákàtí kan soṣo ni ọ̀r̀ p̀p̀ beẹ di asán. Gbogbo olórí ọkò ojú omi, àti gbogbo egbé tí n wọ ọkò ojú omi, àti àwọn atukò, àti gbogbo àwọn tí n sòwò ní ojú omi, dúró ní òkèèrè, Won sì ké nígbà tí won rí èèfín ijóná rẹ, won ní, Ilú wo ni ó dàbí ilú nílá yì! Won sì da eruku sí orí won, won sì ké, won nkún, won sì n sọfò, won ní, Egbé, egbé ni fún ilú nílá nàà, nínú èyí tí gbogbo àwọn tí won ní ọkò ojú omi ní òkun ti di ọlórò nítorí iyebíye rẹ! nítorí ní wákàtí kan soṣo ni a sọ ó di ahoro. Ìfihàn 18:8–19.

Ìṣipayà Ìfihàn Jèsù Kristi ní nínú iránṣe Ìké Alẹ̀ Ọ̀ru. Iránṣe nàà ni àṣotélẹ̀ kejì ti Esekíèlì mètálélógbòn tí ó mú àwọn egungun gbígbẹ̀ tí ó ti dùbùlẹ̀ ní àwọn ọ̀p̀p̀nà fún ojọ m̀ta àtààb̀ wá sí iyè gégé bí egbé-ogun alágbára. Iránṣe nàà ni iránṣe tí ó ní nínú ọ̀títọ̀ pé Ísílámù ni Olúwa n ló láti mú idájọ̀ imúṣe wá lórí Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà nítorí fifipá mú ijọ̀sìn Ojọ̀-Àikú. Idájọ̀ nàà dé ní “wákàtí” iṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀-rírì nílá nàà, èyí tí ó sì tún jẹ “wákàtí” nàà tí àkọ̀sílẹ̀ ọwọ̀ fi hàn lórí ọ̀giri Bẹ̀lṣásàrí. Àkọ̀sílẹ̀ ọwọ̀ nàà fa ibèrù nàà jáde, èyí tí a sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ gégé bí mímu gbogbo àwọn ọ̀ba àti àwọn oníṣòwò nígbà tí ẹ̀r̀-ò̀ṣ̀elù-ajé ayé yìí bá wó lulẹ̀ nípasẹ̀ “èfùfù ilà-oòrùn” Ísílámù, àwọn tí won ti yọ̀ sínú ijọ̀ba Bẹ̀lṣásàrí ní ikòkò, nípasẹ̀ “ògiri” isàlẹ̀ tí a kòsílẹ̀ sí gúúsù.

“Ilú” tàbí ijọ̀ba tí àwọn ọ̀ba àti àwọn oníṣòwò n sòfòfò nítorí rẹ̀, tí won sì n bèèrè pé, “ilú wo ni ó dàbí ilú nílá yì?” ni ijọ̀ba aṣẹ̀wó Tírè, ẹ̀ni tí ó sì wá nígbà nàà n kọ̀ orin rẹ̀, tí ó sì n bá àwọn ọ̀ba kan nàà se àgbèrè. Gbogbo àwọn wòlù sọ̀rò nípa ọ̀pin ayé, won sì bá ara won mu; nítorí nàà, àwọn oníṣòwò Ísíkíèlì ni àwọn oníṣòwò kan nàà nínú Ìfihàn orí kejídínlógún. Ní igbà m̀ta nínú Ìfihàn orí kejídínlógún ni won ti sòfòfò pé, “ègbé, ègbé,” bí a se n wó ilú nílá nàà lulẹ̀, pèlú ètò owó-ayé gbogbo ayé. Ọ̀rò Gírìkì tí a túmò sí “ègbé” nínú eṣe nàà ni ọ̀rò kan nàà gangan tí a túmò ní igbà m̀ta nínú Ìfihàn orí kejo, eṣe ketalá, níbi tí a sì ti túmò ó pèlú ọ̀rò Gẹ̀ṣi m̀r̀r̀n.

Mo sì wò ó, mo sì gbọ̀ àngẹ̀lì kan tí n fò láàrín ọ̀run, tí ó n wí pèlú ohùn nílá pé, Ègbé, ègbé, ègbé ni fún àwọn olùgbé ayé nítorí àwọn ohùn iyókù ti ipè àwọn àngẹ̀lì mètẹ̀tẹ̀ta nàà, àwọn tí kò tii fon! Ìfihàn 8:13.

Àwọn ọ̀ba àti àwọn oníṣòwò n sọ̀fò iparun ètò-ọ̀rò ajé ayé pèlú àwọn ọ̀rò pé, “àà! àà!” tí ó túmò sí “ègbé! ègbé!” àti “Ègbé” nàà jẹ̀ àmì Islam. Ibèrù tí ó mú Bẹ̀lṣásàrí àti àwọn olórí rẹ̀ nígbà tí àkọ̀sílẹ̀ ọwọ̀ farahàn lórí ọ̀giri, ni ibèrù tí a mú jáde nígbà tí a ba pa itòlẹ̀ṣeṣe ètò-ọ̀rò ajé ayé run pèlú àwọn ikòlù tí n tẹ̀sìwájú láti ọ̀dò Islam, èyí tí Ọ̀lòrun n ló gégé bí irinṣe itojú àtòrunwá Rẹ̀ láti mú idájọ̀ aṣe gbígbẹ̀ṣe Rẹ̀ wá sórí àwọn tí n mu wáinì Babiloni, iyẹn ifipa-múra ojọ̀ Àikú. Ọ̀títọ̀ yìí ni kókò-ọ̀rò “erù” Isaiah ogún-lé-m̀ta nípa panságà “Tírè.”

Èrù Tiri. È ké, ẹyin ọkò ojú omi Tarṣiṣi; nítorí a ti pa á run, beẹ́ tí kò fi sí ilẹ̀ mọ́, kò sì sí iwọ̀lẹ́ sí i: láti ilẹ̀ Kittimu ni a ti fi í hàn wọ̀n. È dáké, ẹyin olùgbé erékùsù; iwọ́ tí àwọ̀n onísòwò Sidoni, tí ń la òkun kojá, ti mú kún. Nípa omi púpọ̀ ni irú-omọ́ Sihori, ikórè odò, jẹ̀ èrè rẹ̀; ó sì jẹ̀ ojà àwọ̀n orílẹ̀-èdè. Kí ojú tí ó, iwọ́ Sidoni: nítorí òkun ti sọ̀rò, àní agbára òkun, pé, Èmi kò robí, beẹ́ ni n kò bímọ́, beẹ́ ni n kò tọ́ àwọ̀n ọ̀dọ̀mọ̀kúnrin dàgbà, n kò sì tọ́ àwọ̀n wúndiá dàgbà. Gẹ́gẹ́ bí ó ti rí nígbà iròyìn nípa Ejibiti, beẹ́ ni wọ̀n yòò fara pa gidigidi nígbà iròyìn Tiri. È kojá lọ sí Tarṣiṣi; ẹ̀ ké, ẹyin olùgbé erékùsù. Sẹ̀ ẹ̀yí ni ilú ayọ́ yín, ẹ̀yí tí ipilẹ̀ṣẹ̀ rẹ̀ ti ìgbà àtijọ́ pípẹ́? Èsè ara rẹ̀ ni yòò gbé e lọ jìnnà láti máa ẹ̀ àjẹ̀jì. Ta ni ó ti gbimọ́ yí sí Tiri, ilú adé, tí àwọ̀n onísòwò rẹ̀ jẹ̀ àwọ̀n omọ̀-aládé, tí àwọ̀n alátajà rẹ̀ sì jẹ̀ àwọ̀n ọ̀lọ́lá ayé? Olúwa àwọ̀n omọ̀-ogun ti pinnu rẹ̀, láti bàjẹ̀ ìgbéraga gbogbo ògo, àti láti mú gbogbo ọ̀lọ́lá ayé di ègàn. Máa kojá ní ilẹ̀ rẹ̀ bí odò, iwọ́ omọ̀bìnrin Tarṣiṣi: agbára kò sí mọ́. Ó na ọ̀wọ́ rẹ̀ lé orí òkun, ó mi àwọ̀n ijọba: Olúwa ti paṣe sí ilú onísòwò náà, láti pa àwọ̀n ibi agbára rẹ̀ run. Ó sì wí pé, Iwo kì yòò tún yọ̀ mọ́, iwọ́ wúndiá tí a ni lára, omọ̀bìnrin Sidoni: dide, kojá lọ sí Kittimu; níbẹ̀ pẹ̀lú iwọ́ kì yòò rí isinmi. Wò ó, ilẹ̀ àwọ̀n ara Kálidiá; àwọ̀n èniyàn wọ̀nyí kò sí rí, títi Asiria fi dá a sílẹ̀ fún àwọ̀n tí ń gbé aginjù: wọ̀n gbé ilẹ̀-iṣọ́ rẹ̀ ró, wọ̀n gbé àwọ̀n ààfìn rẹ̀ dide; ó sì sọ́ ó di iparun. È ké, ẹyin ọkò ojú omi Tarṣiṣi: nítorí a ti pa agbára yín run. Yòò sì ẹ̀lẹ̀ ní ojọ́ náà, pé a ó gbàgbé Tiri fún ọ̀dún àádọ̀rin, gẹ́gẹ́ bí ojọ́ ọ̀ba kan: léyìn ọ̀pin ọ̀dún àádọ̀rin, Tiri yòò kọ̀rin bí àgbèrè. Mú háàpù, rìn káàkiri ilú náà, iwọ́ àgbèrè tí a ti gbàgbé; fi orin dídùn ẹ̀rẹ̀, kọ́ orin púpọ́, kí a lè rántí rẹ̀. Yòò sì ẹ̀lẹ̀ léyìn ọ̀pin ọ̀dún àádọ̀rin, pé Olúwa yòò bẹ́ Tiri wò, yòò sì padà sí owó iṣe rẹ̀, yòò sì ẹ̀ àgbèrè pẹ̀lú gbogbo ijọba ayé lóri ilẹ̀ gbogbo. Àwọ̀n ojà rẹ̀ àti owó iṣe rẹ̀ yòò sì jẹ̀ mímọ́ fún Olúwa: a kì yòò kó wọ̀n jọ̀ tàbí fi wọ̀n pamọ́; nítorí àwọ̀n ojà rẹ̀ yòò jẹ́ fún àwọ̀n tí ń gbé níwájú Olúwa, kí wọ̀n lè jẹ́ ní itó, àti fún aṣọ́ tí yòò pé. Isaiah 23:1–18.

Àádọ̀rin ọ̀dún náà, ẹ̀yí tí ó dàbí “ojọ́ ọ̀ba kan,” ni a sojú rẹ̀ nípaṣe ijọba Bábílóni, nítorí ọ̀ba jẹ́ ijọba, àti pé Bábílóni gidi jọba fún àádọ̀rin ọ̀dún. Àádọ̀rin ọ̀dún Bábílóni gidi parí ní “wákàtí” tí ikòwé farahàn lóri ògiri gbọ̀ngàn àṣe Bèlṣásàri. Ní alẹ́ gan-an náà ni a pa á, nípaṣe agbára tí ó wọ̀lé láti inú “ògiri” láisí àkíyèsí, nítorí ó ń ẹ̀ àṣe, ó ń mu wáinì Bábílóni, nígbà tí ẹ̀gbé olórin Nebukadinésàri ń kọ́ orin, àti pé àgbèrè Tírè ń kọ́ orin aládùn náà, Israẹ̀li apẹ̀yìndà sì ń jọ́, ó sì ń tẹ́ri ba.

Léyìn náà, èrù bà gbogbo àwọ̀n tí ó wà níbẹ̀, nítorí Ọ̀lọ̀run ti “gbimọ́ sí Tírè” ó sì ti “pinnu” “láti ba ìgbéraga gbogbo ògo jẹ́, àti láti mú gbogbo àwọ̀n ọ̀lọ́lá ayé wá sínú ègàn.” Nítorí náà Ọ̀lọ̀run “mi àwọ̀n ijọba náà,” pẹ̀lú “iṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀ ńlá” ti “wákàtí” náà, nítorí Ọ̀lọ̀run ti “pa àṣe kan” “sí i lóri” ijọba onísòwò náà, “láti pa àwọ̀n odi agbára rẹ̀ run.” Nínú “wákàtí” ibèrù fún Belshazzar, àwọ̀n ọ̀ba àti àwọ̀n onísòwò bèrè iwádií kan láti mọ́ itumọ́ àwọ̀n ọ̀rọ́ iná tí a kọ́ sórí ògiri. Ikú Belshazzar fẹ́rẹ́ ẹ̀lẹ̀, sùgbọ̀n ní àkókò yẹ̀n, ó sì wà láàyè. Nítorí náà ó wá láti lóye àwọ̀n ọ̀rọ́ àdiitú náà, ó sì fi èbùn isanwó hàn fún àwọ̀n ọ̀lọ̀gbọ̀n, bí wọ̀n bá lè tú ikòwé náà, sùgbọ̀n a kò lè ẹ̀ ẹ̀, nítorí àwọ̀n ọ̀lọ̀gbọ̀n Bábílóni ń lo ọ̀nà imúlò ikẹ̀kọ̀ọ́ Bíbélí tí ó jẹ́ àfàwọ̀kọ́ ọ̀títọ́. Àwọ̀n ọ̀rọ́ àdiitú náà dàbí iran iwé kan tí a fi èdidi dì.

Nígbà náà ni gbogbo àwọ̀n ọ̀lọ̀gbọ̀n ọ̀ba wọ̀lé; sùgbọ̀n wọ̀n kò lè ka ikòwé náà, beẹ́ ni wọ̀n kò lè fi itumọ́ rẹ̀ hàn fún ọ̀ba. Nígbà náà ni idaàmú ọ̀ba Bèlṣásàri pọ́ gidigidi, ojú rẹ̀ sì yí padà lára rẹ̀, àwọ̀n olórí rẹ̀ sì yà á lẹ̀nu. Nígbà náà ni ayaba, nítorí ọ̀rọ́ ọ̀ba àti ti àwọ̀n olórí rẹ̀, wọ́ ilẹ̀ àṣe náà; ayaba sì sọ́ pé, Ọ̀ba, kí o wà láàyè títi láá; má ẹ̀ jẹ́ kí èrò inú rẹ̀ yọ́ ọ́ lẹ̀nu, beẹ́ ni kí ojú rẹ̀ má ẹ̀ yí padà. Ọ̀kúnrin kan wà ní ijọba rẹ̀, nínú eni tí ẹ̀mí àwọ̀n ọ̀lọ̀run mímọ́ wà; ní ojọ́ ayé

baba ɾe ni a si ri imòlè, àti òye, àti oḡbòn nínú ɾe, bí oḡbòn àwọn oḡlórùn; ɛni tí oḡa Nebukadinésàri baba ɾe, oḡa náà, mo ní, baba ɾe, fi ɾe olórí àwọn aláfòṣe, àwọn awòràwò, àwọn ará Kálídià, àti àwọn afòṣe. Nítorí pé ɛmí títóbi jùlò, àti imò, àti òye, àti itumò alá, àti itumò òwe líle, àti itúpale àwọn iyéméjì, ni a rí nínú Dániélì yí, ɛni tí oḡa sọ orúko ɾe ní Belteşásàri; nísinsin yí, ɛ jé kí a pé Dániélì, yòò sì fi itumò náà hàn. Nígbà náà ni a mú Dániélì wá síwájú oḡa. Oḡa sì bá Dániélì sọ pé, Ìwọ ni Dániélì náà, nínú àwọn oḡo igbèkùn Júdá, ɛni tí oḡa baba mi mú jáde láti ilẹ̀ Júdià bí? Mo ti gbọ́ nípa ɾe pé ɛmí àwọn oḡlórùn wà nínú ɾe, àti pé imòlè, àti òye, àti oḡbòn títóbi jùlò, ni a rí nínú ɾe. Ní bá yí sì, a ti mú àwọn oḡlògbòn àti àwọn awòràwò wá síwájú mi, kí wọn lè ka ikòwé yí, kí wọn sì fi itumò ɾe hàn fún mi; sùḡbòn wọn kò lè fi itumò ohun náà hàn. Mo sì ti gbọ́ nípa ɾe pé o lè ɾe itumò, kí o sì tú àwọn iyéméjì ká; nísinsin yí, bí o bá lè ka ikòwé náà, kí o sì fi itumò ɾe hàn fún mi, a ó wọ ọ ní aṣọ elèsèrè, a ó sì fi ẹ̀wòn wúrà sí ọ̀rùn ɾe, ìwọ yòò sì jé olùṣàkóso kẹta nínú ijọba náà. Dániélì 5:8–16.

Ayaba tí ó wà nínú ààfin kí í ɾe aya Belşásàri, sùḡbòn ayaba baba nílá ɾe ni, ó sì mọ ɛni tí ó lè ka àkòsilẹ̀ tí ó wà lórí oḡiri náà. Ìjọ kan wà (nítorí obìnrin jé ijọ ní ti àṣòṭẹ̀lẹ̀), nínú ijọba náà tí ó mọ ɛni tí ó lè lóye àwọn àṣírí Oḡlórùn.

“Obìnrin kan wà nínú ààfin tí ó gbọ́n ju gbogbo wọn lọ,—oḡabìnrin baba-nlá Belshassar. Nínú ipò pajawiri yí, ó bá oḡa sọrò ní ọ̀nà tí ó rán itànsán imòlè kan sínú òkùnkùn. ‘Oḡa, kí o yè títí láé,’ ní ó wí, ‘má ɾe jé kí èrò ɾe yọ ọ lẹnu, beẹ̀ ni kí ojú ɾe má yípadà. Oḡùnrin kan wà nínú ijọba ɾe nínú ɛni tí ɛmí àwọn oḡlórùn mí mọ̀ wà; ní oḡo baba ɾe ni a si ri imòlè àti òye àti oḡbòn, bí oḡbòn àwọn oḡlórùn, nínú ɾe; ɛni tí oḡa Nebukadnessari, baba ɾe, oḡa náà, mo ní, baba ɾe, fi jé olórí àwọn onídán, àwọn awòràwò, àwọn ara Kaldea, àti àwọn abíwí; ... ní bá yí, ɛ jé kí a pé Danieli, yòò sì fi itumò náà hàn.’”

“Nígbà náà ni a mú Dániélì wólé wá síwájú oḡa.’ Ní gbígbìyànjú láti fi ara ɾe gún régé àti láti fi aṣe ɾe hàn, Belşásàri wí pé, ‘Sé ìwọ ni Dániélì náà, ɛni tí í ɾe nínú àwọn oḡo igbèkùn Júdá, tí oḡa, baba mi, mú jáde kúrò ní ilẹ̀ àwọn Júù bí? Èmi tikára mi sì ti gbọ́ nípa ɾe pé, ɛmí àwọn oḡlórùn wà nínú ɾe, àti pé imòlè àti òye àti oḡbòn àgbàyanu ni a rí nínú ɾe.... Ní bá yí, bí ìwọ bá lè ka àkòsilẹ̀ náà, kí o sì jé kí itumò ɾe di mí mọ̀ fún mi, a ó fi aṣọ elése àlùkò wọ ọ, a ó sì fi ẹ̀wòn wúrà yí ọ̀rùn ɾe ká, ìwọ yòò sì jé olórí kẹta nínú ijọba náà.’”

“Dániélì kò yà á lẹnu nítorí írisí oḡa náà, beẹ̀ ni kò dààmú tàbí bèrù nítorí ọ̀rò ɾe. Ó dáhùn pé, ‘Jé kí àwọn ẹ̀bùn ɾe wà fún ara ɾe, kí o sì fi àwọn èrè ɾe fún ẹ̀lòmíràn; sùḡbòn ɛmi yòò ka ikòwé náà fún oḡa, ɛmi yòò sì jé kí itumò ɾe mọ̀ ọ. Ìwọ oḡa, Oḡlórùn Oḡá-ògo jùlò fún Nebukadinésàri baba ɾe ní ijọba, àti olá nílá, àti ògo, àti iyì.... Sùḡbòn nígbà tí oḡkàn ɾe gbéraga, tí ɛmí ɾe sì di líle nínú igbéraga, a yọ ọ kúrò lórí ite oḡa ɾe, wọn sì gba ògo ɾe kúrò lódò ɾe.... Àti ìwọ oḡo ɾe, ìwọ Belşásàri, ìwọ kò ɾe ara ɾe sílẹ̀ ní oḡkàn ɾe, bí ó tilẹ̀ jé pé o mọ gbogbo ẹ̀yí, sùḡbòn o gbé ara ɾe ga sí Oḡlórùn ọ̀rùn; wọn sì mú àwọn ohun èlò ilé Rẹ̀ wá síwájú ɾe, ìwọ, àti àwọn olórí ɾe, àwọn aya ɾe, àti àwọn àlẹ̀ ɾe, sì ti mu nínú wọn, ìwọ sì ti yin àwọn oḡlórùn fàdákà àti wúrà, ti idẹ̀, irin, igi, àti òkúta, àwọn tí kò ríran, tí kò gbọ́, tí kò sì mọ ohunkóhun; sùḡbòn Oḡlórùn, ɛni tí ɛmí imí ɾe wà lówó Rẹ̀, àti ɛni tí gbogbo ọ̀nà ɾe wà ní agbára Rẹ̀, ìwọ kò yin lógo.’”

“Eyi ni àkòsilẹ̀ tí a kọ pé, Mene, Mene, Tekel, Ufarsini. Èyí ni itumò ọ̀ràn náà: Mene: Oḡlórùn tí ka ijọba ɾe, ó sì ti mú ọ̀pin bá a. Tekel: A ti fi ọ sórí ọ̀ṣùwọn, a sì ti rí i pé o kù. Peresi: A ti pín ijọba ɾe, a sì ti fi í fún àwọn Mídià àti Pérísià.’”

“Dániẹ̀lì kò yí kúrò nínú ojúṣe rẹ̀. Ó gbé èṣẹ̀ ọ̀ba kalẹ̀ níwájú rẹ̀, ó n fi àwọn ẹ̀kọ́ tí ó lè ti kọ̀ sùgbọ̀n tí kò kọ̀ hàn án. Bẹ̀lṣásàrí kò fiyẹ̀ sí àwọn iṣẹ̀lẹ̀ tí ó ṣe pàtàkì tó bẹ̀ẹ̀ fún un. Kò ka itàn bàbá nílá rẹ̀ ní òtítító. A ti fi ojúṣe mímọ̀ òtítító lẹ̀ e lórí, sùgbọ̀n ẹ̀kọ́ iṣe tí ó lè ti kọ̀ kí ó sì fi í sí iṣe kò wọ̀ ọ̀kàn rẹ̀; ọ̀nà ihùwàsí rẹ̀ sì mú èsì dájúdájú wá.

“Èyí ni àjọyọ̀ iṣògo ikeyin tí ọ̀ba àwọn ará Kálídíà ṣe; nítorí Ẹ̀ni tí ó n farada iwà àìtọ̀ ènìyàn fún igbà pipẹ̀ ti dá idájọ́ tí a kò lè yí padà kalẹ̀. Bẹ̀lṣásàrí ti bu olá Ọ̀kan náà tí ó gbé e ga gégé bí ọ̀ba láti ọ̀nà nílá, a sì ti gba àkókò àdánwò rẹ̀ kúrò lódò rẹ̀. Nígbà tí ọ̀ba àti àwọn olólá rẹ̀ wà ní gíga irékọ́já wọn, àwọn ará Pérsia yí Odò Yúfiréti kúrò ní ipa ọ̀nà rẹ̀, wọn sì rin wọ̀ inú ilú tí a kò ṣọ. Bí Bẹ̀lṣásàrí àti àwọn olúwa rẹ̀ ti n mu nínú àwọn ohun èlò mímọ̀ ti Jèhófà, tí wọn sì n yin àwọn olórùn fàdákà àti wúrà wọn, Kírúsi àti àwọn omọ-ogun rẹ̀ dúró ní abẹ̀ ògiri ààfin. ‘Ní òru náà gan-an ni,’ gégé bí àkọ̀sílẹ̀ náà ti sọ, ‘a pa Bẹ̀lṣásàrí ọ̀ba àwọn ará Kálídíà. Dáriúsi ará Mídíà sì gba ijọba náà.’” Bible Echo, May 2, 1898.

Láàárín iṣòro náà, ayaba náà (ijo kan), mò pé orisun kan wà tí ó lè sàfihàn “Ojọ́-iwájú fún Amẹ̀ríkà”. Danieli tún dúró nínú ipò tirẹ̀ láti mú ète rẹ̀ ṣe ní ikeyin ojọ́. Èrì àpẹ̀rẹ̀ náà tí Sadraki, Meṣaki àti Abẹ̀dinego fi hàn nínú iná iléru, ni a tún fi hàn nísinsinyí nípasẹ̀ Danieli, bí ó ti n fi kún ilà òtítító pé ní “wákàtí” iṣòro òfin Sunday, àwọn tí n ṣojú àpẹ̀rẹ̀ náà ni a ó mú wá níwájú àwọn aláṣe ijọba láti jẹ́rìí fún òtítító.

“Wọn yòò fi yín lé àwọn igbimò lówó, ... bẹ̀ẹ̀ ni a ó sì mú yín wá níwájú àwọn gómìnà àti àwọn ọ̀ba nítorí Mì, láti jẹ́ ẹ̀rì fún wọn àti fún àwọn Kẹ̀fẹ̀rì.’ Mátíù 10:17, 18, R. V. Inúnbíni yòò tan imọ̀lẹ̀ ká. A ó mú àwọn iránsẹ̀ Kristi wá níwájú àwọn olánlá ayé, àwọn tí, bí kò ṣe nítorí èyí, bóyá kì yòò gbọ̀ ihinrere rára. A ti sàfihàn òtítító náà ní ọ̀nà tí kò tọ́ sí àwọn ènìyàn wònyí. Wọn ti fetí sí àwọn èsùn èké nípa igbàgbọ̀ àwọn omọ-ẹ̀yìn Kristi. Ní ọ̀pọ̀ igbà, ọ̀nà kan ṣoṣo tí wọn ní láti mọ̀ àkóónú gidì rẹ̀ ni ẹ̀rì àwọn tí a mú wá sí idájọ́ nítorí igbàgbọ̀ wọn. Nígbà iwádíí, a máa bèèrè kí wọn dáhùn, a sì máa jẹ́ kí àwọn onídàájọ́ wọn fetí sí ẹ̀rì tí wọn n jẹ́. Oore-òfẹ̀ Olórùn ni a ó pín fún àwọn iránsẹ̀ Rẹ̀ láti bá ipò àkókò náà mu. ‘A ó fi í fún yín,’ ni Jésù wí, ‘ní wákàtí kan náà ohun tí e ó sọ. Nítorí kì í ṣe ẹ̀yìn ni n sọ̀rò, bí kò ṣe Ẹ̀mí Baba yín tí n sọ̀rò nínú yín.’ Bí Ẹ̀mí Olórùn ṣe n tan imọ̀lẹ̀ sí inú ọ̀kàn àwọn iránsẹ̀ Rẹ̀, a ó gbé òtítító náà kalẹ̀ nínú agbára àti iyebíye àtòrunwá rẹ̀. Àwọn tí n kọ̀ òtítító náà yòò dide láti fi èsùn kàn àwọn omọ-ẹ̀yìn náà àti láti ni wọn lára. Sùgbọ̀n lábẹ̀ ipádánù àti ijìyà, àní tí tí dé ikú pàápàá, àwọn omọ Olúwa ni láti fihàn irẹ̀lẹ̀ Àpẹ̀rẹ̀ àtòrunwá wọn. Báyi ni a ó ṣe rí iyàtò tó wà láàárín àwọn aṣojú Satani àti àwọn aṣojú Kristi. A ó gbé Olùgbàlá ga níwájú àwọn alákoòso àti àwọn ènìyàn.” The Desire of Ages, 354.

Gégé bí ó ti rí pẹ̀lú àwọn olóye méta náà, Dániẹ̀lì kò ní ifẹ̀ sí ẹ̀bùn kankan, bẹ̀ẹ̀ ni kò sì nílò láti tún ohun tí yòò sọ ṣe. Ní ọ̀nà tí ó rọ̀rùn gidigidi ni ó gbé itumò “àkókò méje” náà kalẹ̀, gégé bí a ti sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ lórí ògiri.

A ó máa tẹ̀sìwájú pẹ̀lú itàn Belshazzar nínú àpilẹ̀kọ́ tí ó kàn.

“Àwọn tí kò ṣe olóòtítító sí iṣe Olórùn ṣàìní ilànà; àwọn idí inú wọn kì í ṣe irú èyí tí yòò mú wọn yan ohun tí ó tọ́ ní abẹ̀ gbogbo ipò. Àwọn iránsẹ̀ Olórùn gbọ̀dọ̀ máa ní imọ̀lára ní gbogbo igbà pé wọn wà lábẹ̀ ojú Olúwa iṣe wọn. Ẹ̀ni tí ó wo àpẹ̀jẹ̀ àìmọ̀-ímímọ̀ Bẹ̀lṣásàrí wà níhìn-ín nínú gbogbo àwọn ilé-iṣe wa, nínú yàrá iṣìrò onìṣòwò, nínú ilé-iṣe aládaáni; ọ̀wọ́ tí kò ní ẹ̀jẹ̀ sí

dájúdájú n kọ àkọsílẹ̀ àìbikítà yín, gégé bí ó ti kọ ìdájọ̀ ẹ̀rù ti ọba ẹ̀lẹ̀gàn náà. A kọ ìdálẹ̀bì Bẹ̀lìsásàrì pẹ̀lú ọ̀rọ̀ iná pé, ‘A ti wọ̀ ọ̀ sórí ìwọ̀n, a sì ti rí i pé o kù sílẹ̀’; bí ẹ̀yìn bá sì kùná láti mú ojúṣe tí Ọlórún fí fún yín ṣe, ìdálẹ̀bì yín yóò jẹ̀ bẹ̀ẹ̀ gégé.’” Messages to Young People, 229.